

M I R O S L A V A   K O J I Ć

IBLIOTIKA
GALERIJA SAVREMENE LIKOVNE UMETNOSTI
1546f
NOVI SAD
GALERIJA
SAVREMENE
LIKOVNE
UMETNOSTI
NOVI SAD

Galerija
Likovni
susret
Lenjinov
park 5
Subotica
mart-april

M I R O S L A V A K O J I Ć

Izložbene
prostorije
Galerije
savremene
likovne
umetnosti
SPC
„Vojvodina“
Sutjeska 2
Novi Sad

20. februar-16. mart 1996. skulpture 1991-1996.

AUTENTIČNO I UNIVERZALNO

Skulptura pod nazivom „More, talasi i palme“ Miroslave Kojić Mire, vajara, jednog od umetničkih rukovodilaca uglednog međunarodnog simpozijuma skulpture u terakoti „Terra“ u Kikindi (sa vajarem i suprugom Slobodanom Kojićem), te likovnog pedagoga, bila je jedan od važnih razloga za pamćenje 7. pančevačke izložbe jugoslovenske skulpture, na kojoj je po prvi put bila izlagana, a izlaže se i ovom prilikom, u Galeriji savremene likovne umetnosti, kao što će naravno, po zatvaranju ove samostalne izložbe dela Miroslave Kojić u Novom Sadu, sa ostalim delima autora biti izložena i u Galeriji Likovnog susreta u Subotici.

Osobine ove nazivom „apostrofirane“ skulpture autora, nezavisno od toga da li je tu reč o negdašnjem Panonskom moru, njegovim talasima i palmama, ako ih je na obalama Panonskog mora bilo, ili pak o nekom drugom moru, talasima i palmama, kao i obeležja drugih dela koja u tehnički terakoti ostvaruje Mira Kojić od 1973. godine (kada je završila redovne studije na beogradskoj Akademiji likovnih umetnosti) do danas, kao razlozi uvršćivanja ove njene samostalne izložbe skulptura u sadržaje godišnjih programa Galerije savremene likovne umetnosti u Novom Sadu (1995/96), definitivno su opredelile realizatora ove njene izložbe da se koncipira tako da u postavci bude presek tekuće faze u stvaralaštvo ovog vajara iz Kikinde. Znači, ovom izložbom se predstavljaju rezultati koje Miroslava Kojić u svojoj skulpturi ostvaruje od 1991. godine do danas. Tj. od kada ona napušta, privremeno ili trajno, dolazeće godine u njenom daljem radu će to da pokažu, klasične postupke vajaranja, a svoju kreativnost vajara tesno povezuje sa procesima industrijske proizvodnje građevinskog materijala u „Tozi Marković“, 130 godina staroj fabričkoj keramičkoj proizvodnji u Kikindi.

Tako je, postavkom ove izložbe u Novom Sadu, učinjen samo jedan izuzetak, izborom dela pod nazivom „Zemlja-nebo“ iz 1991. godine, koje je, za razliku od preostalih, komponovano iz elemenata manuelne vajarini, da bi se nagovestilo postojanje kontinuiteta u sveukupnom, do danas ostvarenom delu autora u disciplini skulpture. Odnosno, da bi se njime povezali rezultati ove tekuće faze rada Miroslave Kojić, koja se izložbom predstavlja i one prethodno ostvarene u njenoj skulpturi, a po godinama ostvarene podudarno sa develetom decenijom tekućeg veka i njenim raznorodnim vidovima postmodernizma u savremenoj umetnosti, dakle, u umetnosti 80-ih godina uposte i u nas; te evidentnim i u delu Miroslave Kojić.

U taj fazi aktivnosti u domenima skulpture, ni ona znači nije odolela izazovima da se i sama prepušti nekom od načina postmodernističkog izražavanja. Ali, ona je to učinila ne remeteći kontinuitet svojih avantura na planovima skulpture, već na bazi već u startu uspostavljenog taktičnog odnosa prema materiji zemlje, u njenom testastom i za ostavljanje otiska čulnih impulsa individualne prirode podatnom stanju, kojima je i inače opremljenjala osnovne mase oblika svojih skulptura u terakoti kao materijalu tipičnom za podneblje Vojvodine; i koji joj je, u taj fazi rada u terakoti, omogućio da objedini obeležja zavičajnog podneblja sa univerzalno čitljivim i ličnim znakovima umetnosti savremenog doba. Pri tome, ona je zemlju oblikovala po principima valjda onih praiskih načina, tipičnih i za vremena koja prethode pojavili praknije; one, koja se „štam-pala“ urezivanjem slova u pločaste površine terakote ili kojeg drugog čvrstog materijala.

U ovom letimično datom pregledu odlika skulpture Miroslave Kojić, koja se u svetu likovnog stvaralaštva u nas afirmaše u svojstvu vajara sa umetničkim stažom dužim od dve decenije, već je mogao da se nastavi jedan, u tekućoj fazi ostvarivanja njene skulpture presudan kratak spoj između industrijskih procesa proizvodnje keramike kao građevinskog materijala (crepa i sl.) i onih osobenih, umetničkih svojstvenih, po meri umetničkih senzibiliteta koje oni pojedinačno poseduju. U stvari, kratak spoj fizičkog i mentalnog.

Dakle, intervencije vajara u oblikovanju fabrikata, ili, industrijskom tehnologijom oblikovanih tipskih poluproizvoda, pre njihovog ulaska pod pritisak fabričke prese, a prema unapred koncipiranim projektima pojedinačnih dela autora i u crtežima razrađenim, daju tim fabrikatima pečat unikatnosti i praktične neupotrebljivosti, a okončanjem fabričkih procesa sušenja i pečenja završava se i druga faza kreativnog čina autora u prosecu realizacije skulptura o kojima se ovde radi. Nakon toga, treća faza kreativnog rada autora, koja takođe može i ne mora da se kolektivizuje, ostvaruje se metodom ambijentalnog postavljanja mnogočlanih, po srodnosti oblike akumuliranih elemenata u celine pojedinačnih dela koja se mediusobno dopunjavaju i celinu postavke izložbe čine monumentalnom.

Osim toga, ovde još možda treba naglasiti da se ovde radi o skulpturi u kojoj se prepliću formalne i poetske osobine skulpture, arhitekture, industrijskog dizajna, primenjene umetnosti, industrijskog i narodnog folklora; dakle, sve ono što se dešava i što je moglo i da se očekuje u umetnosti uopšte, pa i u ovim našim kulturnim prostorima tokom završnih godina tekućeg, kao i prethodnog veka. A sve to, zna se u domenima pustolovne i svojim zakonitostima podložne umetnosti, u kontinuitetu likovnog stvaralaštva od pobeđe koju izvojevaše protagonisti impresionizma, uz pomoć izumitelja fotografije, nad prirodom u svojstvu jednog od ogledala i glavnih uzora umetnosti i umetnika, do danas logično je bilo i očekivati: s obzirom da je tu ulogu prirode kao predmetnog okruženja ljudskog roda preuzela priroda umetnosti u svojoj sveukupnosti; od impresionizma do danas. Svakako, sličnih pojava u umetnosti bivalo je i u prethodnim epohama njenog postojanja. Stoga, ovde je uputno podsećanje na činjenicu koja podrazumeva sličnost „letećih podupirača“ i lebdećeg izgleda gotičke katedrale, severofrancuskog izuma u tehničkom i umetničkom smislu i točka bicikla, dok uz pomoć tanušnih pauka nosi svoj teret, a kome Dišan, kao jedan od protagonisti dadaizma i drugih avangardnih umetničkih pokreta u Parizu i drugim metropolama umetnosti, pridaže vrednost umetničkog dela (1913), jer na kraju ovog veka, sva ovoevočna dostignuća afirmisana u sferama moderne i savremene umetnosti (ili, prihvativimo li modni hit terminološke prirode, u sferama „prve i druge moderne“), kao i ona prethodnih epoha, vekovnog i milenijumskog trajanja umetnosti, predstavljaju moguće izazove za umetnosti i umetnike savremenog doba.

Logično je dakle, što se Miroslava Kojić, vajar iz Kikinde, u deceniji umetnosti u nas, u kojoj se sučeljavaju razne promene, potencijalno od presudnih uticaja na tokove savremenog likovnog stvaralaštva, pogotovo u prostorima prethodne SFR Jugoslavije i ove današnje, obratila kome drugom do „Tozi Marković“. Jednom od sinonima života u njenom zavičajnom gradu i gradu njenog svakodnevnog i umetničkog života i rada, te zahvaljujući tom svom smisleno i umetnički artikulisanom obraćanju fabričkom kompleksu „Tozi Marković“ i socijalizaciji samog umetničkog procesa rada, na koju su obe strane pristale, ostvarila je ciklus rada u svojoj skulpturi, koji zaslužuje izuzetnu pažnju, danas se prikazuje (februara-marta, 1996. godine) u Novom Sadu - u Galeriji savremene likovne umetnosti, a potom i u Subotici - u Galeriji Likovnog susreta (marta-aprila '96). Tu su, u postavci izložbe u Novom Sadu, pored spomenutih kompozicionih celina, ambijentalno postavljeni i promenjana podložni deli, od postavke do postavke i od jednog izložbenog prostora do drugog, tj. pored već spomenutih skulptura pretežno komponovanih iz mnoštva likovno oblikovanih tipski i umetnički preoblikovanih fabrikata iz sfera keramičke industrijske proizvodnje (ukupno 743, u postavci izložbe): „Zemlja - nebo“ (1991) i „More, talasi i palme“ (1993), izložena još tri ambijentalno komponovana eksponata - „Talasi“ (1994), „Rundela“ i „Bašta“ (1995). Kao produžne dimenzije kikindskog, odnosno banatskog privrednog i kulturnog života, ona su istovremeno i mogući recidivi avangardnih pokreta u umetnosti evropskih metropola umetničkog života, podrazumevajući tu i naše, u onoj meri u kojoj to one jesu.

Svršeni student beogradске Akademije (sada Fakulteta) likovnih umetnosti, jedan od umetničkih rukovodilaca međunarodnog simpozijuma skulpture „Terra“ u Kikindi, likovni pedagog - profesor Više škole za obrazovanje vaspitača u Kikindi, Miroslava Kojić Mira, na programski utvrđen način, u procesima ostvarivanja osnovnih elemenata svoje skulpture i metodom njihovog ambijentalno-instalacionog postavljanja u prostoru, po principima ostvarivanja kolaz (kubističkog izuma), ali onog konstruktivno-bauhausovskog, realizuje skulpture u kontinuitetu ostvarivanja svoje tekuće faze likovnog stvaralaštva u kojoj se uspostavlja znak jednakosti između umetničkih i građevinsko-tehničkih procesa rada, a time ujedno smanjuje i distanca između života i umetnosti; ne retko predimenzionirana u sferama likovnog stvaralaštva 20. veka.

Pri tome, u svoja pojedinačna dela u skulpturi iz ove faze, Mira Kojić integrše i fenomen promene kao jedne od fundamentalnih osobina umetnosti u njenom sveobuhvatnom smislu reči, a koja je, tako shvaćena, u likovnim umetnostima tekućeg veka preuzeila onu ulogu koju su u prethodnim epohama umetnosti imale priroda, tumačenja biblijskih tema i druge ljudske preokupacije božanskog i svetovnog karaktera.

Grozdana Šarčević
februar, 1996

2.

3.

4.

5.

5.

5.

MIROSLAVA KOJIĆ

1949. Rodena je u Kikindi.
1973. Diplomirala je na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu.
1982. Postala je član ULUV-a (danas SULUV - Savez udruženja likovnih umetnika Vojvodine).
1983. Završila postdiplomske studije u klasi prof. Nikole Jankovića beogradskog Fakulteta likovnih umetnosti.

Paralelno sa skulpturam, od 1973. godine, bavi se i pedagoškim radom. Poslednje zvanje u toj oblasti, zvanje profesora više škole za predmet Likovno vaspitanje sa metodikom, stekla je 1989. godine, budući zapošlena u Višoj školi za obrazovanje vaspitača u Kikindi.

Sa suprugom, vajarcem Slobodanom Kojićem, radi na osnivanju i organizaciji rada međunarodne umetničke kolonije TERRA u Kikindi.

ADRESA:

23300 Kikinda, Braće Tatčić 10; telefon: 0230/22-789

SAMOSTALNE IZLOŽBE

1983. BEOGRAD, Galerija FLU, Miroslava Kojić, magistarska izložba, 22. novembar
1984. SRMSEKARLOVCI, Galerija Gradskega muzeja, Brankovo kolo '84, Skulpture - Miroslava Kojić / Violeta Mitrušić-Labat, 21-30. septembar
1985. KIKINDA, Narodni muzej - Savremena galerija Kikinda; Srpska Crnja, Liparske večeri, Miroslava Kojić - skulpture iz ciklusa „Pusti puže rogave“, maj-juni
NOVI SAD, ULUV - galerija, Izložba skulpture Miroslave Kojić, 2-16. septembar
1989. BEOGRAD, Galerija Kolarčevog narodnog univerziteta, Miroslava Kojić - skulpture, 7-29. januar
ZRENJANIN, Savremena galerija, Miroslava Kojić, 5-20. februar
SRMSEKA MITROVICI, Galerija „Lazar Vozarević“, Miroslava Kojić, Milenko Prvački, novembar.

NAGRADA

1986. SRMSEKA MITROVICI: Nagradu Galerije „Lazar Vozarević“ deli sa slikarem Milenkom Prvačkim (samostalna izložba) na 11. sremskom mitrovackom salonu
1991. ZRENJANIN: Drugu i treću nagradu (novčanu) deli sa slikarkom Oliverom Topalov na Salonu Konstantina Daniela

MIROSLAVA KOJIĆ je autor većeg broja skulptura postavljenih u prostorima namenjenim široj kulturnoj javnosti.

- BISTE:** Žora Kraljić Zaga, Kikinda, 1979;
Gligorije Popov, Rusko Selo, 1982;
Nikola Francuski, Kikinda, 1982; Idoš (relief), 1983.

- RELJEFI:** Dura Jakšić, Kikinda, 1983;
Dušan Vasiljev, Kikinda, 1985; Čenej, 1991; Rumunija, 1991.

GRUPNE IZLOŽBE

1973. BEOGRAD, Studentski kulturni centar (SKC), Slike, skulpture, studenti V godine Fakulteta likovnih umetnosti, april
1974. BEOGRAD, Galerija SKC, Izložba Akademije primenjenih umetnosti iz Beograda i Fakulteta likovnih umetnosti iz Beograda, april
1976. BIHAĆ, Dom kulture, Izložba u okviru programa saradnje zbratimljenih gradova Bihać-Kikinda, maj-juli
1977. MOKRIN, Dom kulture, Mokrinski susreti '77 (izložba), maj
1981. MOKRIN, Dom kulture, Mokrinski susreti '81 (izložba), maj
1982. KRUSEVAC, Umetnička galerija, Žrenjaninska sekcija SULUV-a, maj (preneta u Čačak, Ljig)
KIKINDA, Narodni muzej - Galerija savremene umetnosti, „Terra '82“, oktobar
1983. NOVI SAD, Galerija Matice srpske, 32. prolećna izložba ULUV-a, 7-17. maj (preneta u Prištinu)
1984. PANČEVO, Galerija Centra za kulturu „Olga Petrov“, Skulptura u Vojvodini danas, maj
NOVI SAD, Galerija Matice srpske, 33. prolećna izložba ULUV-a, 5-15. maj (preneta u Višec)
SRMSEKA MITROVICI, Galerija „Lazar Vozarević“, 9. sremskomitrovacki salon, 10. maj-10. juni
BEOGRAD, Galerija Doma kulture Studentski grad, „Uvod u generaciju“ (preneta u Novi Sad, Zrenjanin) LIJUBLJANA, Carkanjev dom, „Terra 82-84“ (izložba preneta u Ribnicu, 7-24. februar)
BEOGRAD, Umetnički paviljon „Cvijeta Zužorić“, Jubilarna izložba ULUS-a, Proleće 1985, april (preneta u Prištinu, Novi Sad, Sarajevo, Niš)

SUBOTICA, Galerija Likovnog susreta, 34. prolećna izložba SULUV-a, 14. apri-10. maj (preneta u Novi Sad)
MURSKA SOBOTA, Kulturni centar Murska Sobota de Galerija, 7. jugoslovenski bienale male plastike, 7. juli-7. avgust (izložba preneta u Ljubljani, Piran) ZRENJANIN, Savremena galerija, Ustanci i socijalistička revolucija naroda i narodnosti Jugoslavije u delima likovnih umetnika Vojvodine, 29. september-20. oktobar
BEOGRAD, Umetnički paviljon „Cvijeta Zužorić“, 26. oktobarski salon likovnih i primenjenih umetnosti Srbije, 19. oktobar-20. novembar

ALEN (SR Nemačka), Gradska kuća, Die Kunst in der Vojvodina heute, november (Umetnost u Vojvodini danas), izložba preneta u Stuttgart, Bon, Beč, a (zbor) 8. u Zagreb, Split)

SUBOTICA, Galerija Likovnog susreta, 24. likovni susret, Umjetničke kolonije i vajarski simpozijumi Jugoslavije (Terra), 25. decembar-januar '86

1986. SRMSEKA MITROVICI, Galerija „Lazar Vozarević“, 11. sremskomitrovacki salon, 23. maj-22. juni

ZRENJANIN, Savremena galerija, 35. prolećna izložba SULUV-a, 24. maj-8. juni (preneta u Novi Sad)

SUBOTICA, Galerija Likovnog susreta, 25. likovni susret, 6. trijedne jugoslovenske keramike, maj (izložba preneta u Beograd)

1987. BEOGRAD, Umetnički paviljon „Cvijeta Zužorić“, ULUS, SULUV, ULUK, mart-april (izložba preneta u Niš, Prištinu)

BANJA LUKA, Umjetnička galerija, Terra, skulpture / Ečka, akvareli, 19. maj-5. juli

PANČEVO, Savremena galerija Centra za kulturu „Olga Petrov“, 4. pančevačka izložba jugoslovenske skulpture, 11. maj-25. juni

KIKINDA, Narodni muzej (Galerija savremene umetnosti, Kikindski likovni stvaraoци '87 (izložba preneta u Prištinu), jun-juli

MURSKA SOBOTA, Galerija kulturnega centra Miško Kranjec, 8. jugoslovenski bienale male plastike, 18. juli-18. avgust (izložba preneta u Ljubljani, Novi Sad)

BEOGRAD, Umetnički paviljon „Cvijeta Zužorić“, 28. oktobarski salon, 19. oktobar-20. novembar

SARAJEVO, Novi tram, „Terra 82-87“, 7. novembar

1988. RAVENNA (Italija), Centro Dantesco, VIII Biennale Internazionale Dantesca di Ravenna, 1. april-25. september

NOVI SAD, Galerija Matice srpske, 37. prolećna izložba SULUV-a, 13-27. maj (preneta u Niš, Prištinu, Skoplje)

SRMSEKA MITROVICI, Galerija „Lazar Vozarević“, Trinaest sremskomitrovacki salon, maj

BEOGRAD, Umetnički paviljon „Cvijeta Zužorić“, 29. oktobarski salon, 19. oktobar-20. novembar (izložba preneta u Prištinu)

KARLOVAC, Galerija „Vjekoslav Karas“, „Terra 82-88“, 12. novembar

PANČEVO, Savremena galerija Kulturnog centra „Olga Petrov“, 5. pančevačka izložba jugoslovenske skulpture, 2. juni-10. juli

BEOGRAD, Muzej primenjene umetnosti, VII trijedne jugoslovenske keramike, maj (izložba preneta u Subotici, septembar)

SARAJEVO, Olimpijski centar „Skenderija“, Galerija grada Sarajeva, Jugoslovenska dokumenta '89, 1. juli-1. avgust

BEOGRAD, Galerija ULUS, „Terra 82-88“, 29. september-14. oktobar

BEOGRAD, Umetnički paviljon „Cvijeta Zužorić“, 30. oktobarski salon, 19. oktobar-20. novembar

BUDIMPEŠTA, Muščamok, 8. Budapest Nemzetközi Kispályázati Triennálé, 27. september-28. oktobar

1991. PANČEVO, Savremena galerija Centra za kulturu, 6. pančevačka izložba jugoslovenske skulpture, 17. maj-1. juli

NOVI SAD, Muzej grada Novog Sada, Petrovaradinska tvrđava, Terra, Igre sa suncem, 22. avgust-2. septembar

ZRENJANIN, Galerija žrenjaninske sekcije ULUV-a, Salon Konstantina Danilela, oktobar

KIKINDA, Savremena galerija Narodnog muzeja, Terra - Kocka, 6. oktobar-6. novembar

APATIN, Galerija „Meander“, Kocka, januar

NOVI SAD, Galerija savremene likovne umetnosti, Akvizicije 1990-1992, april-maj

NOVI SAD, Galerija Zlatno oko, Terra - tema Kocka, decembar

SUBOTICA, Galerija Likovnog susreta, XXII likovni susret - VIII trijedne keramike, decembar-januar '93 (izložba preneta u Beograd)

1993. PANČEVO, Savremena galerija Centra za kulturu, 7. pančevačka izložba jugoslovenske skulpture, 14. maj-1. juli

KIKINDA, Savremena galerija Narodnog muzeja, Terra - tema Zemlja - nebo, oktobar-novembar (izložba preneta u Beograd)

1994. BEOGRAD, Muzej „25. maj“ (realizacija Kulturnog centra Beograda), 35. oktobarski salon, 14. oktobar-14. novembar

1995. NOVI SAD, Galerija ULUV, Vajari SULUV-a učesnici Internacionalnog simpozijuma skulpture Kikinda, 17-30. april

NOVI SAD, Galerija savremene likovne umetnosti, Slike, skulpture iz zbirki Galerije savremene likovne umetnosti, 13. decembar-2. januar '96.

KATALOŠKI PODACI

1. NEBO - ZEMLJA, 1991
52 vajana elementa, terakota
ukomponovano u prostor zapremine 20 x 175 x 415
2. MORE, TALASI I PALME, 1993
130 unikatno oblikovanih keramičkih fabrikata
ukomponovano u prostor zapremine 40,5 x 305 x 290
3. TALASI, 1994
78 unikatno oblikovanih keramičkih fabrikata
ukomponovano u prostor zapremine 11 x 285 x 363
4. RUNDALA, 1995
190 unikatno oblikovanih keramičkih fabrikata
ukomponovano u prostor zapremine 14 x 355 x 443
5. BAŠTA, 1995
293 unikatno oblikovanih keramičkih fabrikata
ukomponovano u prostor zapremine 22 x 951 x 2077

Sve mera izražene su u santimetrima.

BIBLIOGRAFIJA

- Lj. Marinov, Umjetnička dela građu na poklon, KOMUNA (Kikinda), 25. IV 1980
(č). A Vajdasági Képzőművészeti Egyesületének tagjelöltjei, MAGYAR SZÓ (Novi Sad), 13. I 1982.
V. K. ULUV povećava članstvo, DNEVNIK (Novi Sad), 13. I 1982.
M. Marićević, Kikindanska terakota i majolika, DNEVNIK (Novi Sad), 26. I 1982.
A(ndrej) Tišma, Odabranih sedam, DNEVNIK (Novi Sad), 13. II 1982.
Sava Stepanov, Izložbe tradicionalnih postavki, MSAO, Novi Sad, 1982. 15. februar
... izložba vojvodanskih umetnika, POBEDA (Kruševac), 7. V 1982.
Lj. B., Proširuje se međugalerijska saradnja, ZRENJANIN (Zrenjanin), 30. V 1982.
G. K., Vajari Kikindi, DNEVNIK (Novi Sad), 4. VIII 1982.
M. M., Ukrasi za Kikindu, DNEVNIK (Novi Sad), 24. VIII 1982.
... Vajari u staroj ciglani, POLITKA (Beograd), 29. VIII 1982.
Zefirino Grasi, Nove forme u staroj ciglani, ILUSTROVANA POLITKA, Beograd, 1982, 7. septembar.
H. R., Poetika zemlje, KOMUNA (Kikinda), 24. XI 1983.
A(ndrej) Tišma, Trenutak vojvodanske skulpture, DNEVNIK (Novi Sad), 9. IV 1984.
Andrej Tišma, Skulptura sada i ovde, DNEVNIK (Novi Sad), 6. V 1984.
Andrej Tišma, Iskarak u novo, DNEVNIK (Novi Sad), 13. V 1984.
Andrej Tišma, Novo na okupu, DNEVNIK (Novi Sad), 18. VI 1984.
Sava Stepanov, Dominacija kiparstva, OKO, Zagreb, 1984, 27. jun.
Kabok Erika, Brankovo kolo '84, MAGYAR SZÓ (Novi Sad), 6. IX 1984.
Zoran Gašić, Miroslava Kojić-skulpture, Violeta Mitrulić Labat - skulpture (katalog), Gradski muzej, Šremski Karlovci, 1984, septembar
(B.), „Uvod u generaciju“ u Beogradu, DNEVNIK (Novi Sad), 25. IX 1984.
G. Garin, Tajne stvaranja, GLAS OMLADINE, Novi Sad, 1984, 2. oktobar
H. Radovanović, Sve Mirine izložbe, KOMUNA (Kikinda), 4. X 1984.
Andrej Tišma, Kreativni zamah, DNEVNIK (Novi Sad), 12. IV 1985.
Sava Stepanov, Likovno proteće u Subotici, MSAO, Novi Sad, 1985, 26. april
Spasoje Grahovac, Miroslava Kojić - Skulpture iz ciklusa „Pusti puže rogave“ (katalog), Narodni muzej - Savremena galerija, Kikinda, 1985, maj-juni
Lj. Popov, Gostuju slikari, pesnici, folklori..., VEĆERNJE NOVOSTI (Beograd), 1. VI 1985.
M. S., Počinju Liparske večeri, DNEVNIK (Novi Sad), 1. VI 1985.
H. R., Naši na bijenalu, KOMUNA (Kikinda), 13. VI 1985.
Andrej Tišma, Bogato svedočanstvo, DNEVNIK (Novi Sad), 23. VI 1985.
Spasoje Grahovac, Izložba skulpture Miroslava Kojić (katalog), SULUV, Novi Sad, 1985, septembar

- Sava Stepanov, Iz zemlje i od zemlje kikindske, MSAO, Novi Sad, 1985, 5. september
Sava Stepanov, Skulpture za pamćenje, VEĆERNJE NOVOSTI (Beograd), 6. IX 1985.
Andrej Tišma, Prirodni nagoni, DNEVNIK (Novi Sad), 9. IX 1985.
A(ndrej) Tišma, Izazov terakote, DNEVNIK (Novi Sad), 14. IX 1985.
Sava Stepanov, Senzibilitet osamdesetih, OKO, Zagreb, 1985, 24. oktobar
A(ndrej) Tišma, Vojvodanski umetnici u Stuttgartu, DNEVNIK (Novi Sad), 17. XI 1985.
Andrej Tišma, Prošlost i budućnost, DNEVNIK (Novi Sad), 3. I 1986.
A(ndrej) Tišma, Vojvodanski likovnjaci danas, DNEVNIK (Novi Sad), 15. V 1986.
A(ndrej) Tišma, Otvoren 11. srpskomirovački salon, DNEVNIK (Novi Sad), 30. V 1986.
Andrej Tišma, Kvalitet bez novina, DNEVNIK (Novi Sad), 2. VI 1986.
Andrej Tišma, Prepoljajena plećena slika, DNEVNIK (Novi Sad), 3. VI 1986.
B. Spasojević, Masovan održavljivo mladih umetnika, SRMSKE NOVINE (Srpska Mitrovica), 4. VI 1986.
Josip Škunca, Pradra senzibilnosti, OKO, Zagreb, 1986, 5. jun.
Andrej Tišma, Sve dimenzije skulpture, DNEVNIK (Novi Sad), 23. VI 1987.
Nikola Kusovac, Rizik bez koristi, ILUSTROVANA POLITKA, Beograd, 1987, 17. novembar
V. S. Mitrovački salon - triestni put, SRMSKE NOVINE (Srpska Mitrovica), 25. IV 1988.
Sava Stepanov, Verna silka stanja, DNEVNIK (Novi Sad), 15. VI 1988.
Sava Stepanov, Miroslava Kojić - skulpture (katalog), Galerija Kolarčevog narodnog univerziteta, Beograd, 1989, jan.
H. Radovanović, Kojićeva na Kolarcu, KOMUNA (Kikinda), 2. II 1989.
Jasmina Tutorov, Miroslava Kojić (katalog), Savremena galerija, Zrenjanin, 1989, februar
Vasilije B. Sujčić, U slavu blata, VEĆERNJE NOVOSTI (Beograd), 25. II 1989.
Sava Stepanov, Miroslava Kojić - Milenko Pivacki (katalog), Galerija „Lazar Vozarević“, Srpska Mitrovica, 1989, nov.
D. P., Izložba dobitnika nagrade „Lazar Vozarević“, SRMSKE NOVINE (Srpska Mitrovica), 8. XI 1989.
Vasilije B. Sujčić, Vile od lakačnog, VEĆERNJE NOVOSTI (Beograd), 26. XII 1989.
Sava Stepanov, Skulptura na kraju decenije, ODJEK, Sarajevo, 1990, 1. januar
I. I., Čudesni svet skulptura, ZRENJANIN (Zrenjanin), 2. II 1990.
... Skulpture Miroslave Kojić, DNEVNIK (Novi Sad), 4. II 1990.
G. I., Naselje od terakote, ZRENJANIN (Zrenjanin), 16. II 1990.
D. Jovićić, Miroslava Kojić na Trijendlu, KOMUNA (Kikinda), 4. X 1990.
M. P., Naši u Budimpešti, POLITKA EKSPRES (Beograd), 17. X 1990.
Slobodan S. Sanader, 8th International Small Sculpture Triennial of Budapest (katalog), Budimpešta, 1990, septembar-oktobar
Sava Stepanov, Skulptura na početku decenija, 6. pančevačka izložba jugoslovenske skulpture (katalog),
Savremena galerija Centra za kulturu, Pančevo, 1991, maj-juli
D. Jovićić, Skulpture pred licem sveda „Terra“ u Novom Sadu, KOMUNA (Kikinda), 22. VIII 1991.
M. Ačanski, Umjetnost iz zemlje rođena, DNEVNIK (Novi Sad), 24. VIII 1991.
Andrej Tišma, Čari pećene zemlje, DNEVNIK (Novi Sad), 24. VIII 1991.
Sava Stepanov, Konjovićev sunce i „Terra“, MSAO, Novi Sad, 1991, 5. september
M. Gruijić, Umjetnost u službi života, ZRENJANIN (Zrenjanin), 4. X 1991.
Sava Stepanov, Terra - Kocka (katalog), Galerija Terra, Kikinda, 1991, oktobar-novembar
Sl. Pašić, Zrenjaninski kulturni mozaik, MSAO, Novi Sad, 1991, 25. oktobar
... Kocka kao izazov za vajare, GLAS KOMUNE (Apator), 17. I 1992.
S. P., Remek-dela za deonice, BORBA (Beograd), 22. I 1992.
Svetlana Mladenov, Novi znakovi, DNEVNIK (Novi Sad), 22. IV 1992.
Andrej Tišma, Prepoznavanje vremena, DNEVNIK (Novi Sad), 28. IV 1992.
Sava Stepanov, Az emocijotil rácio felé, MAGYAR SZÓ (Novi Sad), 18. VII 1992.
Sava Stepanov, Od prizara do tehnologije, DNEVNIK (Novi Sad), 22. XII 1992.
Svetlana Mladenov, Ka racionalnom, 7. pančevačka izložba jugoslovenske skulpture, SVEŠKE (tematski broj časopisa - katalog), Zajednica književnika, Pančevo, 1993, maj (vanredan broj), pp. 9
Irina Subotić, Vile od mogućeg / Pančevačka izložba jugoslovenske skulpture, PROJEKAiT, Galerija savremene likovne umetnosti, Novi Sad, 1993, decembar, br. 2
Zoran Erić, Terra, PROJEKAiT, Galerija savremene likovne umetnosti, Novi Sad, 1994, juli, br. 3
Sava Stepanov, Terra - vajari SULUV-a učesnici Internacionalnog simpozijuma skulpture Kikinda (katalog), SULUV, Novi Sad, 1995, april.

Autor Miroslava Kojić se zahvaljuje kolegama Milanu Periću, Milu Ramaju i svim članovima radnog kolektiva „Taza Marković“ u Kikindi na pomoći pri realizaciji izloženih radova.

Izdavač

Galerija savremene likovne umetnosti
21000 Novi Sad, Jevrejska 21
Poštanski fah 76
Telefon: 021/611-463; 613-526 (direktor)
Izložbene prostorije Galerije: SPC „Vojvodina“, Sutjeska 2
Telefon: 021/613-897

Izdanje 100

Odgovorni urednik

Dragomir Ugren, direktor Galerije

Uređivački odbor

Dragomir Ugren, direktor Galerije
Miloš Arsić, kustos-savetnik
Ljiljana Ivanović, kustos-savetnik
Grozdana Šarčević, muzejski savetnik

Realizacija izložbe

Grozdana Šarčević

Fotografije

Pavle Jovanović

Dizajn

Ljubiša Bogosavljević Bog

Priprema i štampa

Štamparija Stojkov, Novi Sad, 1996

Tiraž

300 primeraka

Realizaciju izložbe i kataloga omogućili su:
Republika Srbija Ministarstvo kulture, Beograd
„Toza Marković“ D. D. Kikinda

